cocensus



Kadernota 2027 - 2031

1. Inleiding 3
1.1 Organisatie 3
1.2 Missie en visie 4
1.3 Wettelijk kader 4
2. Ontwikkelingen 5
2.1 Schaalvergroting 5
2.2 Uitbreiding dienstverlening 5
2.3 Ontwikkelingen 2027-2031 6
2.4 Doorontwikkeling bestaand beleid 9
3. Risico's 10
3.1 Personeel 10
3.2 Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming 10
3.3 Kwaliteits- en risicomanagement 11
4. Financiële kaders 12
4.1 Berekening gemeentelijke bijdrage 14
4.2 Bijdrage per deelnemer 14
4.3 Ombuigingen 15
5. Meerjarenperspectief 17
5.1 Toelichting kengetallen 17
6. Bijlage 18
6.1. Heffingssoort per deelnemer 19

1 Inleiding

Voor u ligt de Kadernota 2027-2031 van de Gemeenschappelijke Regeling Cocensus (Cocensus). In de Kadernota worden de algemene, financiële en beleidsmatige kaders voor de begroting 2027 en het meerjarenperspectief 2028-2031 gepresenteerd.

1.1 Organisatie

Cocensus is een uitvoeringsorganisatie die is opgericht met als voornaamste doelstellingen het verbeteren van operationele efficiëntie en het waarborgen van de kwaliteit van uitvoerende werkzaamheden op het gebied van lokale heffingen. De taken van Cocensus omvatten onder andere de herwaardering van onroerend goed (Wet WOZ), het opleggen van aanslagen voor verschillende gemeentelijke heffingen, de behandeling van bezwaar- en beroepschriften, de invordering van belastingen (inclusief dwanginvordering), en de verwerking van verzoeken om kwijtschelding. Cocensus onderhoudt ook contacten met relevante instanties zoals de Waarderingskamer, het CBS, de belastingdienst en het waterschap namens de gemeentelijke afnemers.

Cocensus is opgericht als een gemeenschappelijke regeling, wat betekent dat het fungeert als verlengd openbaar bestuur en diensten verleent aan de gemeenten Haarlem, Haarlemmermeer, Hillegom, Beverwijk, Oostzaan, Wormerland, Alkmaar, Bergen, Dijk en Waard, Den Helder, Uitgeest, Castricum, Heiloo en Landsmeer. Er zijn dienstverleningsovereenkomsten opgesteld waarin de prestaties die Cocensus levert aan haar deelnemers zijn vastgelegd.

1.2 Missie en visie

1.2.1 Missie

Cocensus is de uitvoeringsorganisatie voor gemeentelijke belastingen van veertien deelnemende gemeenten. Wij voeren het volledige belastingproces uit, van waarderen tot heffen en invorderen, met zorg voor kwaliteit, rechtmatigheid en privacy. Ons doel is om voor gemeenten een betrouwbare en efficiënte partner te zijn. We werken zorgvuldig en transparant, met aandacht voor inwoners die duidelijkheid en begrijpelijke communicatie verdienen.

Binnen het samenwerkingsverband zorgen we voor uniforme processen, een stabiele uitvoering en lagere kosten door gezamenlijke schaalvoordelen. Daarbij investeren we in vakmanschap en betrokkenheid van medewerkers, omdat zij bepalend zijn voor de kwaliteit van onze dienstverlening.

1.2.2 Visie

Cocensus wil zich verder ontwikkelen tot een datagedreven organisatie die haar dienstverlening steeds beter afstemt op de behoeften van gemeenten en inwoners. We gebruiken data en digitalisering om processen te verbeteren, fouten te voorkomen en werkzaamheden efficiënter te organiseren. Onze focus ligt op kwaliteit, betrouwbaarheid en betaalbaarheid. We streven naar heldere dienstverlening, korte lijnen met gemeenten en continu inzicht in de uitvoering.

De komende jaren richt Cocensus zich op:

- het verder digitaliseren van werkprocessen;
- het versterken van kwaliteits- en risicomanagement;
- en het ontwikkelen van kennis en vakmanschap binnen de organisatie.

Zo blijft Cocensus een stabiele en toekomstgerichte partner voor haar deelnemende gemeenten en hun inwoners.

1.3 Wettelijk kader

Het Nederlandse belastingsysteem is strikt gereguleerd, waardoor gemeenten alleen belastingen mogen heffen die wettelijk zijn vastgelegd. De Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) vormt de basis voor het waarderen van onroerend goed en de verplichte jaarlijkse herwaardering.

Belastingen, zoals de Onroerendezaakbelasting (OZB), dienen ter financiering van de algemene middelen van de gemeente. Bestemmingsheffingen en retributies, zoals de rioolheffing en leges, worden gebruikt om specifieke diensten te bekostigen en mogen niet meer dan 100% van de kosten dekken.

Cocensus verwerkt jaarlijks vele belastingaanslagen en behandelt bezwaarschriften, die bijvoorbeeld gericht kunnen zijn op de waardebepaling of belastingplicht. Bezwaarschriften worden uiterlijk binnen wettelijke termijnen afgehandeld. Na behandeling hebben belanghebbenden de optie om in beroep te gaan bij de Rechtbank, hoger beroep in te dienen bij het Gerechtshof, of in cassatie te gaan bij de Hoge Raad.

Wanneer burgers hun aanslag niet kunnen betalen is er voor sommige belastingen kwijtschelding mogelijk. Alle deelnemende gemeenten hebben door middel van een kwijtscheldingsbesluit besloten de maximaal toegestane ruimte binnen het kwijtscheldingsbeleid toe te passen. Voorafgaand aan het opleggen van jaarlijkse belastingaanslagen wordt onderzocht of belastingplichtigen die het voorgaande jaar kwijtschelding hebben gekregen, ook voor de komende aanslag hiervoor in aanmerking kunnen komen. Het Inlichtingenbureau voert een beoordeling uit op basis van inkomen, vermogen en voertuigbezit, en bij een positieve uitkomst wordt voorafgaand aan de aanslagoplegging al geautomatiseerd kwijtschelding verleend.

2. Ontwikkelingen

2.1 Schaalvergroting

Vanaf 1 januari 2027 zal, na goedkeuring door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten, de gemeente Zandvoort toetreden tot de gemeenschappelijke regeling. Daarmee zal het totaal aantal deelnemers aan de GR uitkomen op vijftien gemeenten. Daarnaast hebben enkele regionale gemeenten interesse getoond om in de toekomst toe te treden; een positief besluit daarover kan leiden tot verdere uitbreiding na 2027.

2.2 Uitbreiding dienstverlening

Het takenpakket van Cocensus blijft zich de komende jaren verder ontwikkelen. De dienstverlening wordt stapsgewijs uitgebreid met nieuwe belastingsoorten en aanvullende taken, afgestemd op de wensen van de deelnemende gemeenten.

Voor vrijwel alle deelnemers verzorgt Cocensus de heffing en invordering van onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing en rioolheffing. Daarnaast worden voor een groot deel van de gemeenten ook toeristenbelasting, precariobelasting, leges en grafrechten uitgevoerd. Voor enkele specifieke gemeenten voert Cocensus bovendien reclamebelastingen, BIZ-heffingen, forensenbelastingen en liggelden uit. In diverse gemeenten is Cocensus daarnaast verantwoordelijk voor de uitvoering van parkeerbelastingen en parkeervergunningen, een taakveld dat de komende jaren mogelijk verder zal worden uitgebreid. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de heffingssoorten per deelnemer.

Daarnaast heeft Cocensus bij de deelnemers het verzoek neergelegd om ook de werkzaamheden rond de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) centraal te beleggen bij Cocensus. Door de BAG- en WOZ-processen op één plek te organiseren, wordt de kwaliteit en actualiteit van de gegevens beter geborgd. De noodzaak hiervoor blijkt ook uit recente landelijke signalen. Uit onderzoek, zoals vermeld in de LVLB-nieuwsbrief van september/oktober 2025, blijkt dat gemeenten jaarlijks miljoenen euro's aan OZB-opbrengsten mislopen doordat gebouwwijzigingen niet tijdig in de BAG worden verwerkt. Door de uitvoering bij Cocensus te beleggen, kan deze achterstand structureel worden voorkomen en ontstaat er een eenduidige en betrouwbare basisregistratie.

2.3 Ontwikkelingen 2027-2031

2.3.1 Verruiming van het gemeentelijk belastinggebied

In het kader van de bredere hervorming van het belastingstelsel en de financiële verhouding tussen het Rijk en gemeenten, is er door een interdepartementale werkgroep een rapport opgesteld met voorstellen om het gemeentelijk belastinggebied uit te breiden. Deze hervormingen zijn bedoeld om de afhankelijkheid van gemeenten van rijksuitkeringen te verminderen en hen meer autonomie te geven in hun belastingheffing.

De komende jaren moet Cocensus rekening houden met de mogelijke uitbreiding van het gemeentelijk belastinggebied, zoals voorgesteld door de interdepartementale werkgroep. Deze verruiming, onderdeel van een bredere hervorming van het belastingstelsel en de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten, kan betekenen dat gemeenten nieuwe heffingen mogen invoeren, zoals een ingezetenenbelasting en een ozb-gebruikersheffing op woningen
Dit zou kunnen leiden tot een stijging van de lokale belastingopbrengsten met ongeveer 40%, maar kan ook gepaard gaan met een verlaging van de rijksuitkering uit het Gemeentefonds.

Ook worden de mogelijkheden van een leegstandsheffing onderzocht. De leegstandsbelasting is een heffing die gemeenten kunnen opleggen aan eigenaren van panden, met name woningen, die langer dan één jaar leegstaan. Het doel van deze belasting is om leegstand en speculatie te ontmoedigen, zodat panden weer beschikbaar komen voor bewoning of ander maatschappelijk gebruik.

Om maatschappelijk verantwoorde invordering te realiseren, werken 8 overheidsorganisaties samen binnen het programma Clustering Rijksincasso (CRI). CRI bouwt diensten die burgers overzicht, regie en handelingsperspectief geven op het gebied van betalingsverplichtingen aan de overheid. Zo dragen we bij aan de bestaanszekerheid en het herstel van vertrouwen in de overheid.
De ambitie: één overheid die duidelijk is naar burgers, over grenzen van organisaties heen werkt en toegankelijke dienstverlening ontwikkelt die bijdraagt aan het voorkomen van schulden.

Voor Cocensus betekent de nieuwe ontwikkelingen dat de belastingheffing mogelijk complexer wordt en dat systemen en processen aangepast moeten worden om nieuwe heffingen efficiënt te implementeren en te innen. Daarnaast vraagt deze uitbreiding om aanpassingen in de communicatie naar inwoners.
Cocensus zal nauw moeten samenwerken met de betrokken gemeenten om deze nieuwe belastingvormen in te voeren, rekening houdend met de randvoorwaarden die door de VNG zijn gesteld, zoals het waarborgen van evenwichtige financiële verhoudingen en het voorkomen van een verhoging van de totale lastendruk.

2.3.2 Kwijtschelding 3.0

Het Inlichtingenbureau en de werkgroep Kwijtschelding van de LVLB hebben de dienstverlening op het gebied van kwijtschelding verder doorontwikkeld tot Kwijtschelding 3.0 (KWS 3.0). Deze nieuwe werkwijze biedt meer broninformatie ter ondersteuning van het kwijtscheldingsproces, waardoor aanvragen sneller, volledige en rechtmatiger kunnen worden beoordeeld. Cocensus maakt onderdeel uit van de werkgroep Kwijtschelding van de LVLB en neemt deel aan de pilotfase voor de invoering van KWS 3.0. Het Inlichtingenbureau heeft aangekondigd dat de oude versie per 1 juli 2025 volledig wordt uit gefaseerd.

2.3.3 Secundaire objectkenmerken

Landelijk is een project gestart met als doel inwoners meer regie te geven over de secundaire objectkenmerken van hun woning, zoals de staat van de keuken, badkamer en het toilet. Door inwoners inzicht te bieden in de gegevens die over hun object bekend zijn en hen laagdrempelige mogelijkheden te geven om wijzigingen door te geven, ontstaat meer transparantie en eigenaarschap.

Deze secundaire kenmerken vormen regelmatig de aanleiding voor bezwaarprocedures. Door inwoners in een vroeg stadium de mogelijkheid te geven om hun gegevens te controleren en aan te passen, verwacht Cocensus dat meer actuele informatie al vóór de waardering beschikbaar is, wat kan leiden tot minder bezwaren en een hogere tevredenheid bij inwoners.

Het project is een initiatief van meerdere belastingorganisaties, waaronder Cocensus, en wordt uitgevoerd in samenwerking met de Waarderingskamer. Bij een positief resultaat van de pilot zal deze werkwijze vanaf 2027 landelijk worden ingevoerd.

2.3.4 Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb)

De Omgevingswet brengt de regels voor ruimtelijke ordening, bouwen, milieu en leefomgeving samen in één integraal wettelijk kader. De wet is bedoeld om regelgeving te vereenvoudigen, beter op elkaar af te stemmen en meer ruimte te bieden voor lokaal maatwerk.

Voor belastingorganisaties zoals Cocensus heeft dit nieuwe stelsel verschillende gevolgen. Door de toename van vergunningsvrije bouwactiviteiten moeten gemeenten hun processen aanpassen om objectgegevens tijdig en volledig te kunnen ontvangen en verwerken

2.3.5 Financiële vooruitzichten gemeenten

De financiële positie van gemeenten blijft ook richting 2027 onzeker. Waar eerder sprake was van een zogenoemd “ravijnjaar” in 2026, is dit na de voorjaarsnota 2025 feitelijk doorgeschoven naar 2028. Daarmee is het probleem niet opgelost, maar slechts uitgesteld: structureel blijven de middelen vanuit het gemeentefonds onder druk staan.

Binnen deze financiële context kan Cocensus een actieve rol vervullen door gemeenten te ondersteunen bij het verlagen van uitvoeringskosten via de uitbreiding en harmonisatie van dienstverlening. Thema’s die kunnen bijdragen aan hogere efficiëntie en lagere uitvoeringskosten zijn onder andere:

- verdere digitalisering en automatisering van belastingprocessen;
- uniformering van belastingverordeningen tussen deelnemende gemeenten;
- en optimalisatie van gegevensuitwisseling binnen de WOZ- en BAG-keten.

2.3.6 Ontwikkelingen organisatie

Aanbestedingen

De aanbesteding voor klantcontactcentrum is augustus 2025 afgerond. Omdat we bij dezelfde organisatie blijven, is de impact op de bedrijfsvoering minimaal. De nieuwe overeenkomst loopt tot augustus 2029 en kan worden verlengd.

Toekomstige Europese aanbestedingen

Op dit moment zijn de belangrijkste contracten binnen de organisatie nog langlopend. We zien echter dat door verdere groei steeds meer van de bestaande contracten de Europese aanbestedingsdrempel bereiken. De lijst met toekomstige Europese aanbestedingen zal daarom de komende jaren verder toenemen.

Inkoopbehoefte	Afloopovereenkomst inclusief opties tot verlenging
Inkoop van digitale communicatiediensten en fysieke postbezorging	December 2027
Raamovereenkomst Lease auto's	November 2032
Klantcontactcentrum	Augustus 2033
Server- en IT-beheer	Augustus 2034

Kunstmatige intelligentie

De inzet van kunstmatige intelligentie (AI) zal de komende jaren verder toenemen. Ook binnen de belastinguitvoering biedt AI belangrijke mogelijkheden om de kwaliteit, efficiëntie en betrouwbaarheid van de dienstverlening te versterken.

Cocensus ontwikkelt zich stap voor stap tot een meer datagedreven organisatie, waarin AI kan worden toegepast om patronen en afwijkingen in gegevens te signaleren, processen te optimaliseren en de onderbouwing van waarderingen en besluiten te verbeteren. Dit alles met inachtneming van gemeentelijk AI-beleid, met name ook om de privacy van burgers niet te schenden en in de uitvoering met afstemming met landelijke stakeholders, zoals bijvoorbeeld op het gebied van de WOZ met de Waarderingskamer. Speerpunten voor de komende jaren zijn:

- sneller en consistenter waarderen;
- sterkere onderbouwingen leveren bij bezwaar en beroep;
- en werkdruk verlagen door intelligente procesondersteuning.

De toepassingen worden daarbij altijd ontwikkeld met inbreng van de menselijke expertise en ook de uitkomsten worden door de vakspecialisten gecontroleerd en gefiatteerd. Dit alles om de zorgvuldigheid en betrouwbaarheid te waarborgen.

2.4 Doorontwikkeling bestaand beleid

2.4.1 Datagedreven werken

Cocensus heeft in samenwerking met een externe partij een aantal projecten opgestart om de mogelijkheden van de inzet van nieuwe technieken in samenspraak met de specialisten van de afdelingen te onderzoeken. In de eerste fase is met name gekeken naar mogelijkheden ter ondersteuning van het WOZ-proces. Deze ontwikkeling sluit direct aan bij de strategische doelstelling om de kwaliteit en efficiency van de uitvoering te versterken en de afhankelijkheid van externe inhuur te verminderen.

De projecten die zijn onderzocht in 2025 en ontwikkeld betreffen de Permanente Marktanalyse (PMA), Objectkenmerkenvergelijking, Koopakte (VVE) en vraagprijs-analyse, Corporatiebezit, WOZ-kwaliteitsmonitor en Beroepszaken. Alle projecten zijn uitgewerkt in een businesscase teneinde de kosten af te kunnen wegen in relatie tot structurele besparingen. De eerste resultaten zijn afgestemd met de landelijk toezichthouder WOZ, de Waarderingskamer. Daarnaast worden de resultaten eind 2025 gepresenteerd aan het Dagelijks Bestuur van Cocensus.

Bij succesvolle resultaten en met inachtneming van de landelijke AI-richtlijnen, gemeentelijk AI-beleid en privacywetgeving zullen in meerjarenperspectief meerdere onderdelen van de uitvoering in aanmerking kunnen komen voor de toepassing van nieuwe technieken.

2.4.2 Kwaliteit en risicomanagement

In 2025 is Cocensus gestart met de implementatie van een nieuw systeem voor het beheer van kwaliteits- en risicomanagement. Deze stap is onderdeel van de bredere professionaliseringsslag binnen de organisatie en sluit aan bij de ambitie om processen en rechtmatigheid verder te borgen, verbeteren en transparant te maken.

In het nieuwe systeem worden processen, risico's, beheersmaatregelen en audits centraal vastgelegd, waardoor Cocensus beter kan sturen op kwaliteit, rechtmatigheid en continuïteit. De toepassing maakt het mogelijk om risico's actief te volgen, verbetermaatregelen te registreren en managementinformatie op te leveren die direct aansluit op de planning- en controlcyclus.

In 2026 wordt de systematiek volledig geïntegreerd in de bedrijfsvoering, zodat kwaliteits- en risicomanagement structureel onderdeel vormen van het dagelijks werk. Het uiteindelijke doel is dat Cocensus in 2027 opnieuw wordt gecertificeerd voor ISO 9001. Daarmee beschikt de organisatie over een aantoonbaar geborgd kwaliteitsmanagementsysteem en verbeterd het de interne beheersing.

Wat gaan we doen?	Waarom doen we dit?	Wat mag het kosten?	Planning
Datagedreven werken	Efficiëntere dienstverlening	€ 200.000	2025-2030
ISO 9001	Interne beheersing	€ 50.000	2025-2027
Uitbreiding dienstverlening/ beheersgebied	Continuïteit, effectiviteit en efficiency.	Kostenbesparing voor de deelnemers.	Doorlopend

3. Risico's

3.1 Personeel

Cocensus heeft tot op heden succesvol het personeelsbestand op orde weten te houden, deels dankzij het gebruik van detachering. Dit heeft ons in staat gesteld om de benodigde expertise en capaciteit te behouden om onze diensten op een hoog niveau te kunnen blijven leveren. Echter, ondanks deze positieve ontwikkelingen, blijft de krapte op de arbeidsmarkt een voortdurend risico. Het aantrekken en behouden van gekwalificeerd personeel kan een uitdaging blijven, vooral in een competitieve arbeidsmarkt waar veel organisaties strijden om dezelfde talenten.

3.2 Informatiebeveiliging en Gegevensbescherming

Informatiebeveiliging en gegevensbescherming blijven voor Cocensus belangrijke aandachtspunten, vooral met de komende verplichtingen vanuit de NIS2-richtlijn. Cocensus heeft deze onderwerpen tot prioriteit benoemd om te voldoen aan de strengere eisen rond cyberveiligheid en gegevensbeheer. BIO 2.0 en de NIS2-richtlijn vereisen dat Cocensus extra maatregelen neemt om gevoelige gegevens adequaat te beschermen tegen datalekken, cyberaanvallen en andere beveiligingsrisico's. Dit omvat onder meer verplichte risicobeoordelingen, beveiligingsmaatregelen, en het snel melden van incidenten aan de toezichthouder en het CSIRT bij cyberincidenten.

Ondanks deze maatregelen blijft er altijd een risico op beveiligingsincidenten en datalekken. Cyberdreigingen evolueren voortdurend, en zelfs met robuuste systemen kan geen enkele organisatie volledige veiligheid garanderen. Een incident kan leiden tot aanzienlijke reputatieschade, mogelijke juridische gevolgen en hoge kosten voor herstel en naleving. Daarnaast brengt de snelle technologische ontwikkeling, in combinatie met een groeiende hoeveelheid verwerkte gegevens, voortdurend nieuwe uitdagingen voor Cocensus op het gebied van beveiliging en privacy.

Het beheersen van deze risico's vereist voortdurende aandacht, investeringen in technologie en expertise, en regelmatige evaluatie en aanscherping van de huidige beveiligingsmaatregelen. Daarbij is het van belang dat medewerkers van Cocensus voldoende zijn opgeleid in beveiligingsbewustzijn en dat er duidelijke procedures zijn voor het omgaan met informatiebeveiligingsincidenten.

3.3 Kwaliteits- en risicomanagement

Cocensus werkt sinds 2025 aan de implementatie van een nieuw systeem voor het beheer van kwaliteits- en risicomanagement. Met deze toepassing worden risico's, processen, beheersmaatregelen en controles centraal geregistreerd en bewaakt. Dit maakt het mogelijk om risico's sneller te signaleren, verantwoordelijkheden beter te verdelen en de voortgang van beheersmaatregelen actief te volgen.

De implementatie van dit systeem draagt bij aan een structurele versterking van het risicomanagement binnen Cocensus. Het systeem ondersteunt een uniforme werkwijze en maakt de samenhang tussen risico's, beleid en uitvoering inzichtelijk. In 2026 het systeem verder geïntegreerd in de planning- en controlcyclus, zodat risicobeheersing een vast onderdeel vormt van de reguliere sturing en verantwoording.

4. Financiële kaders

Voor de indexatie zijn de meest recente cijfers van het Centraal Planbureau (CPB) gebruikt. Deze gegevens zijn afkomstig uit het Centraal Economisch Plan (CEP), dat jaarlijks in maart door het CPB wordt gepubliceerd.

Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen Noord-Holland Noord (FUGR) is geadviseerd om ook een correctie met terugwerkende kracht voor 2024 toe te passen. Na deze correctie zou het indexatiecijfer voor de beloning van werknemers uitkomen op 8,4% en het indexatiecijfer voor de prijs van het bruto binnenlands product op 5,7%.
Correcties met betrekking tot het bruto binnenlands product zijn tot nu toe altijd binnen de eigen exploitatie van Cocensus opgevangen, zodat er binnen Cocensus geen sprake is van correcties met terugwerkende kracht, die je ook zou kunnen opvatten als een extra besparing op de gemeentelijke bijdragen.

Prijs bruto binnenlands product
Het indexatiecijfer voor 2027 is 2,5% (CEP 2025, februari 2025)

Prijs overheidsconsumptie: beloning werknemers
Het indexatiecijfer voor 2027 is 5,7% (CEP 2025, februari 2025)

Gewogen gemiddelde
Voor het begrotingsjaar 2027 is voor de bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling een gewogen percentage vastgesteld van 4,84%. Dit percentage is afgerond op twee cijfers achter de komma opgebouwd uit een verwachte loonkostenstijging 5,7% en een materiële kostenstijging van 2,5%. Gelet op de huidige salarislasten telt in de weging het looncomponent voor 73% en het materiële component voor 27% mee.

Accres

Sinds 2018 is er geen jaarlijks accres doorbelast aan de deelnemers en zijn de kosten van groei opgevangen binnen de exploitatie van Cocensus. Door de aanhoudende groei van het aantal vastgoedobjecten zijn de werkgebieden vanaf 2018 gemiddeld 10% in omvang toegenomen. Voor een sluitende exploitatie wordt voorgesteld om bij de berekening van de gemeentelijke bijdragen voor het jaar 2027 uit te gaan van een accres van 1,0%.

Wijzigingen indexcijfers

Bij het opstellen van de kadernota wordt uitgegaan van de meest recente cijfers van het CPB. De toegepaste indexcijfers worden uiteraard ook tussentijds getoetst en vergeleken met de werkelijke ontwikkelingen en bestaat de mogelijkheid om de indexcijfers en het gewogen gemiddelde middels een wijziging van de begroting van Cocensus aan te passen.

Weerstandsvermogen

Het Algemeen Bestuur heeft besloten dat in feite de deelnemende gemeenten garant staan en derhalve een achtervangfunctie hebben indien de GR geconfronteerd wordt met grote onverwachte, niet te beïnvloeden kostenposten. Dat betekent dat de GR niet op voorhand hoeft te worden voorzien van een weerstandsvermogen.

De GR kent een strak begrotingsregime, inclusief efficiencytaakstellingen. Dat betekent dat het realiseren van de begroting op zich al een succes is en er geen ruimte is voor het vooraf ramen van dotaties aan de reserve. Mochten er overschotten ontstaan in de jaarrekening, dan is afgesproken dat de GR deze overschotten mag toevoegen aan de reserve tot een gemaximeerd bedrag zoals vermeld in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting.

4.1 Berekening gemeentelijke bijdrage

Na loonakkoord ziet de gemeentelijke bijdrage er als volgt uit:

Gemeentelijke bijdrage 2026 1e wijziging:	€ 17.737.000
Bij: Loon en prijsindexatie (4,84%):	€ 858.000
Bij: Accres (1%)	€ 177.000
Totaal Gemeentelijke bijdrage 2026	€ 18.772.000

Vanaf 2018 is er geen accres meer doorbelast aan de deelnemende gemeenten. Vanaf 2018 is het aantal woningen jaarlijks gemiddeld met 1% gestegen en het aantal niet-woningen met 1,5%. Dit betekent in 2027 ten opzichte van 2018 het woningbestand met 10% is gegroeid en het niet-woningen bestand met 15%. Voor een sluitende begroting 2027 is daarom een voorzichtig accres van 1% ingerekend. In het meerjarenperspectief 2028-2031 wordt daar geen rekening mee gehouden omdat we verwachten dat we met de inzet van nieuwe technieken een aantal WOZ-processen kunnen optimaliseren.

4.2 Bijdrage per deelnemer

Na het doorrekenen van de loon- en prijsindexatie en toevoeging van de genoemde uitbreiding is de resulterende bijdrage per deelnemer als volgt berekend:

Bijdragen deelnemers GR	Begroting 2026	Begroting 2026 1e wijziging	Begroting 2027
Haarlemmermeer	-4.556.000	-4.585.000	-4.852.000
Haarlem	-3.860.000	-3.860.000	-4.084.000
Beverwijk	-932.000	-932.000	-986.000
Hillegom	-410.000	-410.000	-434.000
Oostzaan	-254.000	-254.000	-269.000
Wormerland	-426.000	-426.000	-451.000
Alkmaar	-2.035.000	-2.035.000	-2.154.000
Bergen	-945.000	-945.000	-1.000.000
Den Helder	-1.088.000	-1.088.000	-1.152.000
Uitgeest	-300.000	-300.000	-318.000
Castricum	-682.000	-682.000	-722.000
Heiloo	-421.000	-421.000	-446.000
Dijk & Waard	-1.520.000	-1.520.000	-1.609.000
Landsmeer	-279.000	-279.000	-295.000
Totaal	**-17.708.000**	**-17.737.000**	**-18.772.000**

4.3 Ombuigingen

Cocensus heeft vanuit veel van haar deelnemers een schrijven gehad om actief mee te denken over mogelijke besparingen in het licht van de door het Rijk aangekondigde bezuinigingen in 2028, het jaar dat werd gekenmerkt als het nieuwe ravijnjaar.

Het Algemeen Bestuur heeft daarbij benadrukt dat Cocensus geen zelfstandig beleid uitvoert, maar het gemeentelijk beleid zoals vastgelegd in de belastingverordeningen. De gemeenschappelijke regeling Cocensus wordt al jaren gekenmerkt door een organisatie met een duidelijke focus op efficiënte en zorgvuldige bedrijfsvoering.

Cocensus is een uitvoeringsorganisatie die met inachtneming van de alle wet- en regelgeving feitelijk niets anders doet dan het uitvoeren van het beleid zoals dat in de belastingverordening van de deelnemende gemeenten is vastgesteld en het uitvoeren van de wettelijke taken die zijn verbonden aan de heffing- en invordering van de lokale belastingen, inclusief de uitvoering van de wet WOZ. Het is voor Cocensus niet mogelijk om op eigen initiatief bepaalde werkzaamheden niet meer uit te voeren. In het nieuwe bedrijfsplan en de daarin opgenomen missie en visie van Cocensus staat nadrukkelijk het begrip efficiënte uitvoering benoemd. Daarbij kent Cocensus vanaf het moment van oprichting al een uitgebreide historie wat betreft het realiseren van ombuigingen. Deze kan als volgt worden gekwantificeerd:

Boekjaar	Procentuele besparing	Opmerking
2007	15%	
2008	4%	
2009	3%	
2010	3%	
2011	0%	
2012	2%	
2013	2%	
2014	2%	
2015	2%	
2016	2%	
2017	2%	
2018	2%	
2019	2%	
2020	2%	
2021	0%	
2022	0%	
2023	10%	Overname KCC plus loonakkoord
2024	1,5%	
Totaal	**54,5%**	

4.3.1 Ombuigmogelijkheden

Harmonisatie belastingen

Een mogelijkheid om te besparen op de uitvoering van de belastingwerkzaamheden is een harmonisatie van de belastingen die door Cocensus worden uitgevoerd. Er is sprake van veel diversiteit in de wijze van uitvoering van zelfde heffingen voor de verschillende gemeenten. Er is een inventarisatie opgesteld om de heffingen te classificeren naar intensiviteit. Dit overzicht is ook gespecificeerd per gemeente beschikbaar. In samenspraak met de gemeenten zouden mogelijkheden tot harmonisatie onderzocht kunnen worden, waarbij nadrukkelijk dient te worden vermeld, dat het primaat hiervan bij de gemeenteraden ligt.

Basisregistraties

Cocensus is verantwoordelijk voor de basisregistratie WOZ, gemeenten zijn verantwoordelijk voor de basisregistraties adressen en gebouwen (BAG) en grootschalige topografie (BGT). Dit zijn basisregistraties waar sprake is van wederzijds afnemerschap. In 2016 zijn er vanuit Cocensus initiatieven genomen om de te onderzoeken of het mogelijk is om de bij de gemeente belegde administraties bij of dichtbij Cocensus onder te brengen vanuit het principe: enkelvoudig muteren voor meervoudig gebruik. Dat is niet van de grond gekomen, met name omdat vanuit ambtelijke hoek is vastgehouden aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid, maar per slot van rekening is en blijft de belasting taak en de uitvoering van de WOZ ook nog steeds een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Gelet op de door Cocensus gerealiseerde schaalvoordelen zou een samenwerking de moeite van het onderzoeken waard zijn, zeker in combinatie met de kwetsbaarheid in relatie tot krapte van de arbeidsmarkt. Op moment dat je zou overwegen om dat bij de Cocensus onder te brengen, dan zal dit zeker ook tot financiële voordelen leiden bij de uitvoering van de wet WOZ.
Met name voor de in omvang wat kleinere deelnemers van de GR is dit een serieuze optie.

Overig

Binnen de financiële kaders voor 2027 en verder blijft het belangrijk om te zoeken naar ombuigingsmogelijkheden die bijdragen aan structurele kostenbeheersing voor de deelnemende gemeenten. Cocensus onderzoekt daarom continu hoe processen efficiënter kunnen worden ingericht en waar technologie kan bijdragen aan verlaging van de uitvoeringskosten. Wij zullen in het meerjarenperspectief 2028-2031 structurele besparingen op de uitvoeringskosten gaan verwerken.

Tot slot dient opgemerkt te worden dat er ook ontwikkelingen zijn die juist kostenverhogend kunnen werken. De krapte op de arbeidsmarkt is daar in algemene zin een duidelijk voorbeeld van, maar ook initiatieven vanuit het Rijk, zoals bijvoorbeeld een verplichte betalingsherinnering.

5. Meerjarenperspectief

Op basis van deze kadernota wordt er een sluitende meerjarenbegroting afgegeven.

Kengetal	2027	2028	2029	2030	2031
Netto schuldquote	70%	66%	63%	59%	62%
Solvabiliteit	1,2%	1,3%	1,3%	1,3%	1,4%
Exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	0%

5.1 Toelichting kengetallen

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Cocensus ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de Cocensus in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van Cocensus bestaat volgens artikel 42 BBV-Besluit begroting en verantwoording uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het onderscheid tussen structureel en incidenteel is ook in een notitie van de commissie BBV-Besluit begroting en verantwoording vastgelegd en moet conform het BBV-Besluit begroting en verantwoording ook in de begroting en jaarstukken worden onderbouwd. Het uitgangspunt van Cocensus is om altijd een sluitende begroting te presenteren, de doelstelling is dan ook om de structurele exploitatieruimte altijd rond de 0% te houden.

6. Bijlage

6.1. Heffingssoort per deelnemer

Op grond van de Gemeenschappelijke Regeling Cocensus voert Cocensus per belastingjaar 2027 de heffing en inning uit van de volgende belastingsoorten.

Tabel 1: Dienstverlening Cocensus stand 1-11-2025

Belastingsoort	Haarlem	Haarlemmermeer	Hillegom	Beverwijk	Wormerland	Oostzaan	Alkmaar	Bergen nh	Dijk & Waard	Den Helder	Uitgeest	Castricum	Heiloo	Landsmeer
Onroerendezaakbelastingen	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Afvalstoffenheffing	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Rioolheffing	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Hondenbelasting	V				V	V								
Roerende Woon- en Bedrijfsruimtenbelasting	V			V	V	V					V	V		V
Toeristenbelasting	V	V		V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Forensenbelasting					V			V	V	V	V	V		
Watertoeristenbelasting											V			
Precariobelasting	V		V	V			V	V		V	V	V		V
Reclamebelasting	V	V									V	V		
BIZ-heffing	V	V						V	V				V	
Baatbelasting							V							
Parkeerbelasting	V	V		V			V	V						
Parkeervergunningen	V													
Leges	V			V	V	V	V	V		V	V	V	V	
Liggelden Woonschepen		V												V
Grafrechten			V	V	V	V		V		V	V	V	V	
Binnenhavengeld				V										
Zeehavengeld				V										
Marktgeld				V										